

ПРОЕКТ

РАМКОВИ ПРОГРАМИ Г

**ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ
С ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

Утвърдена със Заповед № .....2017 г.

София, 2017 г.

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. Нормативно основание

Рамкови програми Г за професионално обучение с придобиване на четвърта степен на професионална квалификация са разработени на основание чл. 10, ал. 1, 2 и 3, т. 4 и във връзка с чл. 12, т. 3 от Закона за професионалното образование и обучение.

1.2. Цел на рамковите програми

Целта на рамковите програми Г е да регламентират придобиване на четвърта степен на професионална квалификация за лица, навършили 16 години, в съответствие със Закона за професионалното образование и обучение.

1.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА РАМКОВИТЕ ПРОГРАМИ

Рамковите програми Г определят възрастта, входящото образователно и квалификационно равнище на кандидатите, както и съдържанието и продължителността на професионалното обучение.

Рамковите програми Г са разработени за всяка форма на обучение и съдържат общия брой часове за придобиване на видовете професионална подготовка за целия период на обучение.

Рамковите програми Г са предназначени за разработване на учебни планове за професионално обучение на лица, навършили 16 години.

2. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ, ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО

2.1. Изискване за минимална възраст

Навършени 16 години към датата на подаване на документи за професионалното обучение.

2.2. Изискване за входящо минимално образователно равнище, форми на обучение и продължителност на обучението

Варианти на рамкови програми	Минимално входящо образователно равнище	Форми на обучение	Продължителност на обучението
Рамкова	Завършено средно	дневна, вечерна,	До 2 (две) години

програма Г1 за професионално обучение	образование	задочна, дистанционна, самостоятелна, индивидуална	
Рамкова програма Г2 за професионално обучение	Завършено средно образование	Обучение чрез работа (дуална система на обучение)	До 2 (две) години

Формите на обучение и учебното време се определят от обучаващата институция. Те могат да се съгласуват със заявителя на професионалното обучение.

Дневната форма

е присъствена форма, която се провежда между 7 и 19 ч.

- **Вечерната форма**

е присъствена форма, която се провежда в подходящо за обучаемите време.

- **Задочната форма**

включва учебни занятия, самостоятелна подготовка и изпити по учебни предмети/модули съгласно учебния план. Учебните занятия и изпитите се организират в сесии. Учебните занятия включват обзор на учебното съдържание по съответния учебен предмет или модул и насоки за самостоятелна подготовка за изпитите. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Индивидуалната форма**

на обучение се организира за отделен обучаем и включва учебни занятия, както и изпити или текущи проверки по учебни предмети или модули. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Самостоятелната форма**

е неприсъствена форма на обучение, при която обучаемите се подготвят самостоятелно и се явяват на изпити по учебни предмети или модули съгласно учебния план. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Дистанционната форма**

на обучение се осъществява чрез средствата на съвременните информационни и комуникационни технологии и включва дистанционни учебни часове, самоподготовка,

текуща обратна връзка за резултатите от обучението и присъствени изпити за определяне на оценките по учебните предмети от учебния план. Дистанционна форма на обучение може да се организира в групи за обучаемите или за отделен обучаем от обучаваща институция, която разполага с необходимите технически и технологични условия. За обучението в дистанционна форма обучаемият самостоятелно си осигурява необходимите технически и технологични средства.

- **Обучението чрез работа (дуалната система на обучение)**

се организира от обучаващата институция въз основа на партньорство с един или няколко работодатели и включва: практическо обучение в реална работна среда, и обучение в институция в системата на професионалното образование и обучение с изключение на централните за информация и професионално ориентиране. Графикът за разпределение на учебното време се разработва съвместно и се утвърждава от работодателя/ите и директора или ръководителя на обучаващата институцията. Условието и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуалната система на обучение) се определя с наредба на министъра на образованието и науката.

3. СЪДЪРЖАНИЕ

3.1. Структура и съдържание на учебния план

Учебният план се разработва от обучаващата институция въз основа на настоящите рамкови програми, държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професия, приложимите европейски регламенти и в съответствие с потребностите на пазара на труда и интересите на обучаемите. Разработват се самостоятелно или съвместно със заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

Учебният план включва следното **съдържание**:

- Наименование на професионалното направление (включително код);
- Наименование на професията (включително код);
- Наименование на специалността (включително код и степен на професионална квалификация);
- Ниво по Национална квалификационна рамка;
- Форма на обучение;
- Входящо образователно равнище;
- Продължителност на обучението;

- Организационна форма на обучение;
- Разпределение на учебните предмети/ модули и учебните часове по видове професионална подготовка;
- Начин на завършване и удостоверяване на професионалното образование и обучение;
- Пояснителни бележки (описание на организацията на обучението в съответната обучаваща институция, специфични методи на обучение, методи на проверка и оценка и друга необходима информация).

А) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Г – ВАРИАНТ Г1

№	Учебни предмети/модули за професионална подготовка,	Всичко учебни часове
Раздел А - задължителни учебни часове		
I.	Обща професионална подготовка	
	Теория на професията	
II.	Отраслова професионална подготовка, в т. ч.:	
1.	Теория на професията	
2.	Практика на професията:	
	Учебна практика	
III.	Специфична професионална подготовка	
1.	Теория на професията	
2.	Практика на професията:	
	Учебна практика	
	Производствена практика	
	Всичко А:	Най-малко 1 200 часа
Раздел Б – избираеми учебни часове		
IV.	Разширена подготовка	Най-малко 60 часа
	Всичко А + Б:	Най-малко 1 260 часа

Обяснителни бележки:

- В учебния план часовете за обща професионална подготовка са не повече от 10 на сто от общия брой задължителни учебни часове на професията.
- Учебните часове, предвидени за практическо обучение са не по-малко от 50 на сто от общия брой часове за изучаване на учебните предмети или модули от отрасловата и специфична подготовка

- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната подготовка.

- За лица с увреждания при необходимост се разработват индивидуални учебни планове в зависимост от конкретните възможности на лицето за достигане на единиците резултати от ученето, които са включени в Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по съответната професия.

Б) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Г – ВАРИАНТ Г2

№	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	Всичко учебни часове
Раздел А - задължителни учебни часове		
I.	<i>Обща професионална подготовка</i>	
1.	Теория на професията	
II.	<i>Отраслова професионална подготовка</i>	
1.	Теория на професията	
2.	Практика на професията: Практическо обучение в реална работна среда	
III.	<i>Специфична професионална подготовка</i>	
1.	Теория на професията	
2.	Практика на професията: Практическо обучение в реална работна среда	
	Всичко А:	Най-малко 1200 часа
Раздел Б – избираеми учебни часове		
IV.	<i>Разширена професионална подготовка</i>	Най-малко 60 часа
	Всичко А + Б:	Най-малко 1260 часа

Обяснителни бележки:

- В учебния план часовете за обща професионална подготовка са не повече от 10 на сто от общия брой задължителни учебни часове.

- Учебните часове, предвидени за практическо обучение са не по-малко от 50 на сто от общия брой часове за изучаване на учебните предмети или модули от отрасловата и специфична подготовка.

- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната подготовка.

- За лица с увреждания при необходимост се разработват индивидуални учебни планове в зависимост от конкретните възможности на лицето за достигане на единиците резултати от ученето, които са включени в Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по съответната професия.

3.2. Структура и съдържание на учебните програми

- Учебните програми по учебни предмети или модули се разработват въз основа на държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии, приложимите европейски регламенти, потребностите на пазара на труда и от интересите на обучаемите. Разработват се самостоятелно или съвместно със заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.
- Всяка учебна програма съдържа:
  - кратко представяне на учебната програма;
  - очаквани резултати от ученето - знания, умения, компетентности
  - учебно съдържание (теми и учебни часове)
  - специфични методи и форми за оценяване на постиженията на обучаемите.
- В учебната програма на учебни предмети/модули от разширената подготовка се посочва и връзката на избираемите със задължителните учебни предмети/модули с цел надграждане и разширяване на компетентностите.

Раздел четвърти

ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

1. Професионалното обучение по рамкови програми Г завършва след полагане на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – по теория и практика на професията.
2. Изпитът за придобиване на професионална квалификация се провежда в две части: част по теория на професията и част по практика на професията.

3. Организацията и провеждането на държавните изпити се определя с наредба на министъра на образованието и науката.
4. Държавните изпити за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация се провеждат по национални изпитни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката.
5. Придобитата четвърта степен се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация. Съдържанието на документа е определено в държавния образователен стандарт за информацията и документите.
6. Придобилият удостоверение за професионално обучение по свое желание може да получи Европейско приложение.